

ΕΜΣΤ

Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης

WHAT IF WOMEN RULED THE WORLD?

ΚΑΙ ΑΝ ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΥΒΕΡΝΟΥΣΑΝ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ;

ΜΕΡΟΣ 4^ο

Την Πέμπτη 13 Ιουνίου, το ΕΜΣΤ εγκαινιάζει το 4^ο και τελευταίο μέρος του κύκλου εκθέσεων της σειράς *Κι' αν οι γυναίκες κυβερνούσαν τον κόσμο*; με επτά νέες εκθέσεις:

- ατομική έκθεση της γνωστής Ιρανής ζωγράφου **Tala Madani**, η πρώτη σε ευρωπαϊκό μουσείο μετά από δέκα και πλέον χρόνια,
- μια νέα εγκατάσταση της **Εύας Στεφανή**, ειδική παραγγελία του Μουσείου
- την πρώτη παρουσίαση στην Ελλάδα της σημαντικής Βρετανίδας γλύπτριας **Phyllida Barlow**, σε συνεργασία με το NEON και την Συλλογή Δ.Δασκαλόπουλου
- ατομικές παρουσιάσεις έργων της **Bouchra Khalili** και της **Susan Meiselas**
- πρώτη παρουσίαση μιας σειράς άγνωστων σχεδίων της **Ελένης Πίταρη-Παγκάλου**
- επίσης, ολοκληρώνεται η επιτόπια ζωγραφική εγκατάσταση *Epicurean Eden* της Hadassah Emmerich, η οποία εκτείνεται σε δύο ορόφους του μουσείου, με την προσθήκη τριών μοναδικών χαλιών, σε συνεργασία με την Art Rug Projects by Soutzoglou, Αθήνα, που ειδικεύεται σε χειροποίητα υφαντά χαλιά και ταπισερί σύγχρονων καλλιτεχνών.

ΕΜΣΤ

Στο πλαίσιο αυτού του κύκλου, το ΕΜΣΤ εγκαινιάζει επίσης ένα νέο πρόγραμμα, το **SPOTLIGHT**, που θα αναδεικνύει σε μεγαλύτερο βάθος την πρακτική ενός καλλιτέχνη της συλλογής του, ξεκινώντας με το έργο της **Bertille Bak**.

Με το άνοιγμα του 4^{ου} μέρους του κύκλου εκθέσεων το ΕΜΣΤ θα έχει παρουσιάσει συνολικά **18 ατομικές εκθέσεις**, εγκαταστάσεις και έργα, αναδεικνύοντας το έργο **40 καλλιτεχνίδων**, διαφορετικών ηλικιών και προελεύσεων, αποτυπώνοντας με την πληθυντικότητα των φωνών τους τον διαθεματικό φεμινισμό και την ποικιλία των γυναικείων εμπειριών και ταυτοτήτων, ανάλογα με τη φυλή και την τάξη.

Τα εγκαίνια του τέταρτου μέρους αποτελούν ορόσημο καθώς αντιπροσωπεύουν τη στιγμή που το ΕΜΣΤ καταλαμβάνεται εξ ολοκλήρου από γυναίκες καλλιτέχνιδες - κάτι που συμβαίνει για πρώτη φορά σε δημόσιο μουσείο διεθνώς.

Για τον εορτασμό των εγκαινίων θα πραγματοποιηθεί, από τις 9 μ.μ. και μετά, συναυλία στην ταράτσα του ΕΜΣΤ, σε επιμέλεια της **Franziska Lantz** και με ζωντανές εμφανίσεις των **Acidic Male, Zevla** και **Franziska Lantz**, προσκαλώντας τους επισκέπτες σε ένα βαθύ ταξίδι στην ηλεκτρονική χορευτική μουσική.

Από τον Δεκέμβριο του 2023 έως τον Νοέμβριο του 2024, το Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης (ΕΜΣΤ) παρουσιάζει –σε τέσσερα μέρη– έναν κύκλο εκθέσεων αποκλειστικά αφιερωμένων στο καλλιτεχνικό έργο γυναικών ή καλλιτεχνών που αυτοπροσδιορίζονται ως θηλυκότητες, υπό τον ευρύτερο τίτλο-ομπρέλα *Κι αν οι γυναίκες κυβερνούσαν τον κόσμο; (What if Women Ruled the World?)* εμπνευσμένο από το ομώνυμο έργο σε νέον της Yael Bartana (2017), που παρουσιάζεται στη Βόρεια και τη Νότια πρόσοψη του κτιρίου του ΕΜΣΤ, και είναι εμφανές στην άνοδο και την κάθοδο της Λεωφ. Συγγρού.

Ο θεματικός αυτός κύκλος, πρωτοβουλία της Καλλιτεχνικής Διευθύντριας του ΕΜΣΤ Κατερίνας Γρέγου, βασίζεται σε ένα συχνά επαναλαμβανόμενο υποθετικό ερώτημα: τι θα συνέβαινε αν η διακυβέρνηση του κόσμου είχε θηλυκά χαρακτηριστικά; Θα υπήρχε λιγότερη βία; Θα παρατηρούσαμε περισσότερη δικαιοσύνη στη διακυβέρνηση; Θα σήμαινε αυτό το τέλος των πολέμων και των ένοπλων συγκρούσεων και αδιεξόδων; Θα ήταν τα ανθρώπινα δικαιώματα σε καλύτερη μοίρα; Θα ήταν η οικονομική πολιτική πιο δίκαιη και με μεγαλύτερη μέριμνα για το περιβάλλον και τον κόσμο πέραν των ανθρώπων; Θα βλέπαμε περισσότερες συζητήσεις και συμβιβασμούς; Και, εντέλει, θα βιώναμε περισσότερη στοργή και ενσυναίσθηση στον κόσμο; Ή θα υπήρχε η ίδια εμμονή με το κέρδος, ανεξάρτητα από το ανθρώπινο και περιβαλλοντικό κόστος, και ο ίδιος εγωιστικός ανθρωποκεντρισμός που μας έχει οδηγήσει στα σημερινά αδιέξοδα; Σε μια εποχή που χαρακτηρίζεται από την πολιτική πόλωση και τις αυξημένες γεωπολιτικές εντάσεις, μοιάζει να είναι η κατάλληλη στιγμή να φανταστούμε τον κόσμο μας διαφορετικά. Τέλος, το σύνολο των εκθέσεων στοχεύει στην αποκατάσταση ανισοτήτων μέσα στην ίδια την κυρίαρχη ιστορία της τέχνης, που για χρόνια περιθωριοποίησε ή κατέστησε αόρατες τόσες γυναίκες δημιουργούς, πόσο μάλλον σε μια χώρα όπως η Ελλάδα, όπου, έως τώρα, δεν υπήρξε οργανωμένο φεμινιστικό κίνημα στα εικαστικά.

Πρόγραμμα 13 Ιουνίου

6.30 μ.μ.: Συζήτηση μεταξύ της **Susan Meiselas** και του **Eduardo Cadava**

8 μ.μ.: Επίσημα εγκαίνια

9 μ.μ. και μετά: Συναυλία στην ταράτσα με τους **Acidic Male, Zevla** και **Franziska Lantz**

PAPER GRAVEYARDS: Μια συζήτηση της Susan Meiselas και του Eduardo Cadava

Η συζήτηση μεταξύ της σημαντικής φωτογράφου του Magnum Susan Meiselas και του θεωρητικού της φωτογραφίας Eduardo Cadava θα εξετάσει τις σχέσεις της φωτογραφίας με την τεκμηρίωση, την αναπαράσταση, την ιστορία και την πραγματικότητα της βίας. Έχοντας ως αφετηρία της το πρόσφατο βιβλίο του Cadava με τίτλο *Paper Graveyards* (Νεκροταφεία από χαρτί), που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις του πανεπιστημίου MIT και περιλαμβάνει ένα γράμμα προς τη Meiselas, η συζήτηση θα εστιάσει στο τι μπορεί να κάνει η φωτογραφία σε περιόδους κρίσης, πολέμου και παντός είδους κινδύνων. Στο πλαίσιο αυτό, θα καταπιαστεί και με την μακρά πορεία και το πλούσιο φωτογραφικό έργο της Meiselas από τη δεκαετία του 1970 μέχρι και σήμερα.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

Η **Susan Meiselas** είναι φωτογράφος ντοκιμαντέρ με έδρα τη Νέα Υόρκη. Έχει εκδώσει τα φωτογραφικά δοκίμια *Carnival Strippers* (1976), *Nicaragua* (1981), *Kurdistan: In the Shadow of History* (1997), *Pandora's Box* (2001), *Encounters with the Dani* (2003), *Prince Street Girls* (2016), *A Room of Their Own* (2017), *Tar Beach* (2020) και *Carnival Strippers Revisited* (2022). Η Meiselas είναι γνωστή για το φωτογραφικό της έργο που τεκμηριώνει την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Λατινική Αμερική. Φωτογραφίες της περιλαμβάνονται σε διάφορες συλλογές στη Βόρειο Αμερική και αλλού. Το 1992 βραβεύτηκε με την Υποτροφία MacArthur ενώ το 2015 της δόθηκε η Υποτροφία Guggenheim. Πιο πρόσφατα τιμήθηκε με το πρώτο βραβείο Women in Motion του Ιδρύματος Kering, καθώς και με τα βραβεία του φεστιβάλ φωτογραφίας Rencontres d'Arles (2019) και του Ιδρύματος Φωτογραφίας του ομίλου Deutsche Börse (2019), αλλά και με το βραβείο Erich Salomon της Γερμανικής Φωτογραφικής Εταιρείας (2022). Η έκθεση με τίτλο *Mediations*, μια επισκόπηση του έργου της από το 1970 ως και σήμερα, οργανώθηκε με πρωτοβουλία του Jeu de Paume και στη συνέχεια περιόδευσε στο Fundació Antoni Tàpies, στο Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης του Σαν Φρανσίσκο και στο Instituto Moreira Salles του Σάο Πάολο, καθώς και σε άλλους χώρους ανά την Ευρώπη. Η Meiselas είναι πρόεδρος του Ιδρύματος Magnum από το 2007. Στους στόχους της συγκαταλέγεται η ενίσχυση της πολυφωνίας και της δημιουργικότητας στον χώρο της φωτογραφίας ντοκιμαντέρ.

Ο **Eduardo Cadava** είναι καθηγητής Αγγλικής Φιλολογίας, κάτοχος της έδρας Philip Mayhew του Πανεπιστημίου Princeton. Στις μελέτες του περιλαμβάνονται τα *Words of Light: Theses on the Photography of History* (στα ελληνικά: *Λέξεις Φωτός: Θέσεις για τη Φωτογραφία της Ιστορίας*, εκδ. Νήσος), *Emerson and the Climates of History*, *Paper Graveyards* και *Politically Red*, το τελευταίο σε συνεργασία με τη Sara Nadal-Melsió. Υπήρξε συνεπιμελητής των εκδόσεων *Who Comes After the Subject?*, *Cities Without Citizens* και *The Itinerant Languages of Photography*. Έχει επίσης γράψει την εισαγωγή στα απομνημονεύματα του Nadar που κυκλοφόρησαν στα αγγλικά σε μετάφραση δική του και της Λιάνας Θεοδωράτου υπό τον τίτλο *When I was a Photographer* (τίτλος πρωτότυπου: *Quand j'étais photographe*/Όταν ήμουν φωτογράφος). Έχει αναλάβει την επιμέλεια εγκαταστάσεων και εκθέσεων που παρουσιάστηκαν σε διάφορους χώρους όπως οι: Μουσείο MAXXI, Ίδρυμα Slought, Storefront for Art and Architecture, Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης Al-Ma'mal, καθώς και στο Μουσείο Τέχνης του Πανεπιστημίου του Princeton. Συνδιευθύνει, μαζί με τον Eyal Weizman, ένα πολυετές ερευνητικό πρόγραμμα με αντικείμενο τη σχέση πολιτικών συγκρούσεων και κλιματικής αλλαγής και τίτλο *Conflict Shorelines* (Ακτογραμμές της Σύγκρουσης), που προβλέπει επιτόπια έρευνα σε περιοχές όπως η Λεκάνη του Αμαζονίου, η έρημος του Νεγκέβ και η Αρκτική, ενώ συνεργάζεται με τον Fazal Sheikh στο πρότζεκτ με τίτλο *Exposure* (Έκθεση) που έχει στόχο να καταγράψει την καταστροφή του τοπίου στη Γιούτα των ΗΠΑ από την εντατικοποιημένη εξόρυξη ουρανίου, πετρελαίου και φυσικού αερίου, καθώς και τις επιπτώσεις της ερήμωσης στις κοινότητες των αυτοχθόνων.

Η συζήτηση οργανώνεται από το ΕΜΣΤ | Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης της Αθήνας σε συνεργασία με το Athens Photo Festival.

Tala Madani

Shitty Disco

13.06-10.11.2024

Ισόγειο

Επιμέλεια: Ιόλη Τζανετάκη

Tala Madani, *Shitty Disco*, 2024. Λάδι σε λινό, 152.4 x 147.32 εκ.
Ευγενική παραχώρηση της καλλιτέχνης και της γκαλερί Pilar Corrias, Λονδίνο

Το ΕΜΣΤ | Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης με χαρά παρουσιάζει την έκθεση *Shitty Disco*, την πρώτη ατομική έκθεση στην Ελλάδα της διεθνώς καταξιωμένης Ιρανής καλλιτέχνης Tala Madani, που ζει και εργάζεται στο Λος Άντζελες. Συγκεντρώνοντας περισσότερα από σαράντα έργα ζωγραφικής και κινούμενου σχεδίου, η έκθεση αναδεικνύει μια σειρά θεμάτων που διατρέχουν το έργο της Madani τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια.

Στο πολυεπίπεδο έργο της, η Madani δημιουργεί αινιγματικά σενάρια όπου ανθρώπινες φιγούρες αναπαριστώνται στις πιο ευάλωτες, προσωπικές, βίαιες, παράδοξες και παράλογες στιγμές τους. Ομάδες γυμνών, αδέξιων, μεσόκοπων αντρών που επιδίδονται σε αυτοκαταστροφικές πράξεις,

μανάδες τυλιγμένες με περιττώματα, γιγάντια βρέφη και άλλες αρχετυπικές φιγούρες λουσμένες στα σωματικά τους υγρά γίνονται εκφραστές ενός σχολιασμού της αρχέγονης ανθρώπινης φύσης που ξεχειλίζει από πικρό σαρκασμό. Κινούμενη σταθερά μεταξύ αμεσότητας και αμφισβησίας, η Madani αποδομεί παραδοσιακούς έμφυλους ρόλους και στερεότυπα σε μια προσπάθεια διερεύνησης των εκάστοτε δομών εξουσίας, της σεξουαλικότητας, της δυναμικής της ομάδας, των ριζωμένων στη δυτική σκέψη εξιδανικευμένων αντιλήψεων περί οικογένειας και του τρόπου κατασκευής των ταυτοτήτων.

Αντλώντας συχνά από το εικαστικό ιδίωμα των κινουμένων σχεδίων, οι χαρακτήρες της Madani αυτο-υπονομεύονται, αψηφούν τους νόμους της φυσικής και καταφεύγουν σε μια βία υπερβολικά τυφλή κι ωστόσο κωμικοτραγική, επιτρέποντας έτσι μια απελευθερωτική εκτόνωση μέσω του χιούμορ στο πλαίσιο ενός κατά τ' άλλα ζοφερού σεναρίου. Το φως κατέχει κεντρική θέση σε πολλά από τα ζωγραφικά έργα της, αποτελώντας έναν συνδετικό κρίκο που συνδέει το έργο της με τον κινηματογράφο και την ιστορία της τέχνης. Φακοί, προτζέκτορες και άλλες απίθανες πηγές φωτός εκλύουν τεχνητές, παρεμβατικές φωτεινές δέσμες που στρέφονται πάνω στους χαρακτήρες αποκαλύπτοντας τη δράση τους και επιτείνουν την αμηχανία που πηγάζει από τις αναπαριστώμενες σκηνές.

Από το 2007, η Madani δημιουργεί μικρού μήκους ταινίες κινουμένων σχεδίων με την τεχνική του stop motion, πολλές από τις οποίες παρουσιάζονται στην έκθεση. Κάθε μία από αυτές αποτελείται από 2.500 εικόνες ζωγραφισμένες με ταχύτητα και κινηματογραφημένες καρέ-καρέ. Στην αλληλουχία τους οι εικόνες αυτές πλάθουν έναν φανταστικό κόσμο που αποπνέει μια έντονη αίσθηση δυσφορίας και παραλόγου και μοιάζει πολύ με τον δικό μας πραγματικό κόσμο. Με μαύρο χιούμορ, δηκτική και πνευματώδη, η Madani εξερευνά τις κοινωνικές αναγωγές βασικών ανθρώπινων συναισθημάτων και νοητικών καταστάσεων όπως η αγωνία, ο θυμός, ο φόβος, η μοναξιά, η εγκατάλειψη, η εξάρτηση, η παράνοια, ο φθόνος και η λαγνεία.

Η έκθεση δανείζεται τον τίτλο της από τα ομότιτλα έργα της καλλιτέχνιδας. Δημιουργημένο ειδικά για το ΕΜΣΤ το έργο με τίτλο *Shitty Disco* (2014), απεικονίζει ένα μεταφυσικό νάιτ κλαμπ, έναν τόπο που ανήκει σ' ένα μεταχρυσικό σύμπαν κάπου μεταξύ φαντασίας και εφιάλτη και παραπέμπει συγχρόνως στον κινηματογράφο, την τεχνολογία και τις διαφορετικές καταστάσεις της συνείδησης. Για την παρούσα έκθεση, η Madani έχει επίσης δημιουργήσει μια σειρά νέων τοιχογραφιών ειδικά για τον χώρο του Μουσείου που καλύπτουν τις τέσσερις επιβλητικές κολώνες στο κέντρο του εκθεσιακού χώρου. Δύο έργα της ίδιας, μέρος της Δωρεάς Δ.Δασκαλόπουλου, περιλαμβάνονται στη νέα έκθεση της συλλογής του Μουσείου, που έχει τίτλο *Women, together* (ΓΥΝΑΙΚΕΣ, μαζί) και παρουσιάζεται στον εκθεσιακό χώρο του 3^{ου} ορόφου.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Το έργο της Tala Madani (1981, Τεχεράνη) πραγματεύεται θέματα όπως το φύλο, ειδικότερα τα αρσενικά και θηλυκά στερεότυπα, καθώς και τις δυτικές εξιδανικεύσεις της παιδικής ηλικίας, της οικογένειας και του ιστορικού κανόνα της τέχνης. Το έργο της φωτίζεται από μια ανορθόδοξη, διαστροφική σχεδόν αίσθηση του χιούμορ και φέρνει στο προσκήνιο μια γκάμα ανθρώπινων συναισθημάτων και συνειδησιακών καταστάσεων, όπως η αγωνία, ο θυμός, ο φόβος, η απομόνωση, η παράνοια, ο φθόνος και η λαγνεία. Η Madani ολοκλήρωσε το μεταπτυχιακό της (MFA) στο Yale University School of Art το 2006.

Στις πρόσφατες ατομικές εκθέσεις της συγκαταλέγονται οι: *Tala Madani: Biscuits*, MOCA, Λος Άντζελες (2022), *Death Fan*, KM21, Χάγη (2022), *It was as if the Shadows Were Lit Up*, Longlati Foundation, Σαγκάη (2021), *Skid Mark*, Pilar Corrias, Λονδίνο (2021), Start Museum, Σαγκάη (2020), *Mam Project 027: Tala Madani*, Mori Art Museum, Τόκιο (2019), *Tala Madani*, Vienna Secessions, Βιέννη (2019), *Oven Light*, Portikus, Φρανκφούρτη (2019), *Lewben Playlist for Mo*, MO Museum, Βίλλνους (2018), *Tala Madani*, La Panacée, Μονπελιέ (2017), *First Light*, έκθεση οργανωμένη σε συνεργασία με το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης του Σεντ Λούις, MIT Visual Arts Center, Κέμπριτζ, Μασαχουσέτη (2016), *Tala Madani*, Centro Andaluz de Arte Contemporáneo, Σεβίλλη (2014), *Tala Madani*, Nottingham Contemporary, Νότιγχαμ (2014), *Rip Image*, Moderna Museet Μάλμε & Στοκχόλμη (2013), *The Jinn*, Stedelijk Museum Bureau, Αμστερνταμ (2011).

Επιλεγμένες ομαδικές εκθέσεις: *La Morsure des Termites (The Termites' Bites)*, Palais de Tokyo, Παρίσι (2023), *Keep Calm and Give a Shit*, Buk-SeMA, Seoul Museum of Art, Σεούλ (2023), *In First*

Person Plural, MACRO Museum, Πώμη (2023), *Trouble wandering (to eternity)*, Kasteel Wijkre Museum, Βέλρε, Ολλανδία (2022), *In the Heart of Another Country: The Diasporic Imagination in the Sharjah Art Foundation Collection*, Deichtorhallen Hamburg, Αμβούργο (2022), *In a Dream You Saw a Way to Survive and You Were Full of Joy*, The Contemporary Austin, Όστιν (2022), *Anticorps*, Palais de Tokyo, Παρίσι (2020), *Radical Figures: painting in the New Millennium*, Whitechapel Gallery, Λονδίνο (2020), *Whitney Biennial*, Whitney Museum of American Art, Νέα Υόρκη (2017), *The Great Acceleration: Art in the Anthropocene*, Taipei Biennial, Ταϊπέι (2014), *Made in L.A. 2014*, Hammer Museum, Λος Άντζελες (2014), *Where are we Now?*, 5th Marrakech Biennale, Μαρακές (2014), *PLAY! Recapturing the Radical Imaginiation*, Göteborg Biennial, Γκέτεμποργκ (2013), *The Future Generation Art Prize*, Βενετία (2013), *Speech Matters*, Περίπτερο της Δανίας στην 54^η Διεθνή Έκθεση Τέχνης La Biennale di Venezia, Βενετία (2011), *The Great New York*, MoMA PS1, Νέα Υόρκη (2010), *Greater New Younger than Jesus*, New Museum, Νέα Υόρκη (2009).

Το έργο της Tala Madani εκπροσωπείται σε πολλές δημόσιες και ιδιωτικές συλλογές, συμπεριλαμβανομένων των: Bristol City Museum & Art Gallery, Μπρίστολ, Cornell Fine Arts Museum, Γουίντερ Παρκ, Φλόριντα, David Roberts Art Foundation, Λονδίνο, Fondation Louis Vuitton, Παρίσι, Guggenheim, Νέα Υόρκη, Hall Art Foundation, Νέα Υόρκη, Hammer Museum, Λος Άντζελες, Καλιφόρνια, Kadist Art Foundation, Παρίσι, Long Museum, Σαγκάη, Los Angeles County Museum of Art, Λος Άντζελες, Καλιφόρνια, LUMA Foundation, Ζυρίχη, Συλλογή του Moderna Museet, Στοκχόλμη/Μάλμε, Mori Art Museum, Τόκιο, Muse Luxembourg Sàrl, Λουξεμβούργο, Museum of Contemporary Art San Diego, Σαν Ντιέγκο, Καλιφόρνια, Museum of Contemporary Art, Λος Άντζελες, Καλιφόρνια, Museum of Modern Art, Νέα Υόρκη, Museum of Modern Art, Βαρσοβία, National Gallery of Canada, Οτάβα, ΕΜΣΤ | Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης (ως μέρος της δωρεάς της Συλλογής Δ.Δασκαλόπουλου), Αθήνα, Συλλογή Pinault, Παρίσι, Συλλογή Saatchi, Λονδίνο, Stedelijk Museum, Άμστερνταμ, Tate Modern, Λονδίνο, Walker Art Center, Μινεάπολις, Whitney Museum of American Art, Νέα Υόρκη.

Bertille Bak

Spotlight

13.06-10.11.2024

Όροφος 2

Επιμέλεια: Άννα Μυκονιάτη

Bertille Bak, *Χωρίς τίτλο*, 2009. Εγκατάσταση (Πόρτες, αλυσίδες, λουκέτα). Μεταβλητές διαστάσεις
Αγορά 2017 στο πλαίσιο του προγράμματος «NEON FUND FOR EMST» Αρ. Εισ. 1141/17

Στο πλαίσιο ενός νέου προγράμματος με τίτλο SPOTLIGHT το ΕΜΣΤ παρουσιάζει την ατομική έκθεση της Bertille Bak (1983, Aras, Γαλλία). Η νέα πρωτοβουλία αυτή στοχεύει να παρουσιάσει καλλιτέχνιδες και καλλιτέχνες της συλλογής σε μεγαλύτερο βάθος, δίνοντας την ευκαιρία στο κοινό του Μουσείου να εμβυθύνει στο έργο τους. Οι εκθέσεις αυτές θα περιλαμβάνουν έργα της συλλογής του ΕΜΣΤ με δανεισμούς επιπλέον έργων όπου χρειάζεται.

Η τέχνη της Bertille Bak, καθορισμένη σε μεγάλο βαθμό από την καταγωγή και την ανατροφή της σε οικογένεια ανθρακωρύχων στη βόρεια Γαλλία, αποτελεί μια γόνιμη συγχώνευση προσωπικής ιστορίας και δημιουργικής εξερεύνησης. Στα έργα της στοιχεία της καθημερινότητας μετατρέπονται σε ευφάνταστους μύθους. Η καλλιτεχνική της πρακτική συνδυάζει με έναν παιγνιώδη παραλογισμό το φιλμ και τις εγκαταστάσεις, τη συμμετοχικότητα και τους μηχανισμούς συλλογικότητας διαφορετικών κοινοτήτων. Στην προσέγγισή της συναντώνται η ανθρωπολογία με την κοινωνική γεωγραφία καθώς, συχνά με μια νότα στοργής και χιούμορ, η Bak οικειοποιείται με ευαισθησία τα ήθη και τις παραδόσεις των συλλογικοτήτων που κατά περίπτωση την απασχολούν. Με την αδιαπραγμάτευτη στράτευση της στην ενίσχυση των περιθωριοποιημένων φωνών, η Bak μας υπενθυμίζει τη μεταμορφωτική δύναμη της τέχνης να θεραπεύει και να μας ενώνει σε μια παγκόσμια κοινότητα. Το έργο της στο σύνολό του είναι απόδειξη της ταπεινότητας και της εντιμότητάς της απέναντι στις κοινότητες που κάθε φορά παρουσιάζει, ενδυναμώνοντάς τες και αναδεικνύοντας την ικανότητά τους να αναλαμβάνουν τον έλεγχο της μοίρας τους. Το *Mineur Mineur* (2022) είναι μια συγκλονιστική εξερεύνηση της παιδικής ηλικίας μέσα από τη σκληρή πραγματικότητα των βιομηχανιών εξόρυξης ανά τον κόσμο. Αποτελούμενη από πέντε συγχρονισμένα βίντεο, αυτή η καθηλωτική εγκατάσταση αποτυπώνει τις εμπειρίες παιδιών που

εργάζονται σε διαφορετικού τύπου ορυχεία στον παγκόσμιο νότο: ασημιού στη Βολιβία, άνθρακα στην Ινδία, χρυσού στην Ταϊλάνδη, κασσίτερου στην Ινδονησία και ζαφειριών στη Μαδαγασκάρη.

Σε κάθε βίντεο, τα παιδιά περιηγούνται σε δαιδαλώδεις σήραγγες και περάσματα, μετατρέποντας τη ζοφερή πραγματικότητα της δουλειάς τους σε ένα ιδιότροπο βασίλειο παιχνιδιού. Η αντιπαράθεση της αθώας χαράς τους με την οικονομική εκμετάλλευση χρησιμεύει ως σχόλιο για την ανθεκτικότητα του ανθρώπου απέναντι στις αντιξοότητες. Συνοδευόμενο από ένα soundtrack που αποτελείται από ηχογραφήσεις, ακορντεόν και παράφωνους ήχους, το *Mineur Mineur* λειτουργεί τόσο ως πρόσκληση για τους θεατές να αναλογιστούν την πολυπλοκότητα της παιδικής ηλικίας και τις δυσάρεστες αλήθειες που κρύβονται κάτω από την επιφάνεια της σύγχρονης παγκοσμιοποιημένης οικονομίας, όσο και ως έκκληση για δράση για έναν πιο δίκαιο και ισότιμο κόσμο.

Μαζί παρουσιάζονται το έργο *Χωρίς τίτλο* (2009), μια εγκατάσταση, από τη συλλογή του ΕΜΣΤ, αποτελούμενη από τις πόρτες κατεδαφισμένων σπιτιών του τόπου καταγωγής της Bak, το Barlin, μια μικρή πόλη στη Βόρεια Γαλλία που κάποτε είχε ανθρακωρυχεία, καθώς και το *Series 1-23* (2007-2023), μια επιλογή σχεδίων που αποτελούν αποτύπωση των προσόψεων όλων των κατοικιών ανθρακωρύχων στο Nord-Pas-de-Calais, πριν από την ανακαίνιση ή την ολική κατεδάφισή τους, τη στιγμή που, σε μια προσπάθεια να αντιστραφεί η μεταβιομηχανική παρακμή της πόλης, η τοπική κυβέρνηση αποφάσισε να αναπλάσει την περιοχή εκτοπίζοντας τους κατοίκους από τα σπίτια τους.

Έργα της Bertille Bak παρουσιάζονται επίσης στην έκθεση έργων από τη συλλογή του Μουσείου στον 3ο όροφο, με τίτλο *ΓΥΝΑΙΚΕΣ, μαζί*.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Η Bertille Bak γεννήθηκε στην Αράς της Γαλλίας το 1983, ενώ ζει και εργάζεται στο Παρίσι. Ατομικές εκθέσεις (επιλογή): *Abus de soufflé*, Jeu de Paume, Παρίσι (2024), Marcel Duchamp Prize, Centre Pompidou, Παρίσι (2023), *Power Coron*, Le Louvre-Lens, Lens, *Mineur Mineur*, Ίδρυμα Merz, Τορίνο (2022), *Bertille Bak-Poussières*, Artconnexion, Λιλ (2019), *Usine à divertissement*, FRAC PACA, Μασσαλία, FRAC Normandie, Καέν (2017), *Circuits*, Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης του Παρισιού (2012). Ομαδικές εκθέσεις (επιλογή): *The Irreplaceable Human*, Louisiana Museum of Modern Art, Κοπεγχάγη (2023), *Barbe à Papa*, CAPC Bordeaux, Μπορντώ, Kochi Biennial, Κότσι, *Folklore*, Centre Pompidou Metz, Μετζ (2022), Mario Merz Prize finalists, 3η έκδοση, Foundation Merz, Τορίνο (2019), *Συλλογή ANTIDORON-ΕΜΣΤ*, Documenta 14, Fridericianum, Κάσελ, *Hacking Habitat*, Niet Normaal Foundation, Ουτρέχτη (2017), 5η Μπιενάλε Θεσσαλονίκης, *Double feature*, Schrin Kunsthalle Φρανκφούρτη (2015). Το έργο της είναι, μεταξύ άλλων, μέρος των συλλογών του Musée d'art moderne de la ville de Paris, Παρίσι, Musée d'art contemporain du Val-de-Marne, Nouveau Musée National de Monaco, François Pinault, Artis, Centre Georges Pompidou, Παρίσι, Fondation Louis Vuitton pour la création.

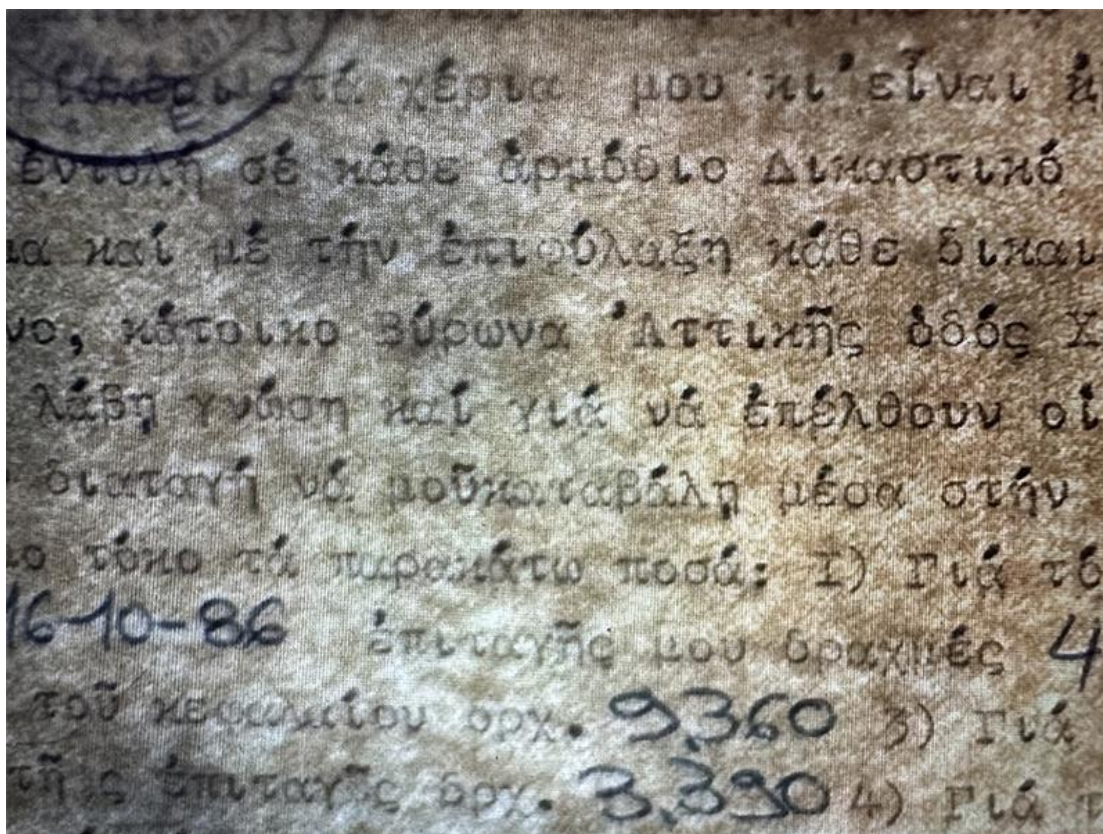
Εύα Στεφανή

Το Φωτεινό Σπήλαιο

13.06-06.10.2024

Όροφος 2

Επιμέλεια: Σταμάτης Σχιζάκης

Εύα Στεφανή, *Το Φωτεινό Σπήλαιο*, 2024 (λεπτομέρεια). Εγκατάσταση (ακτινογραφίες, αρχειακό υλικό, φως). 300 × 300 × 300 εκ. Ευγενική παραχώρηση της καλλιτέχνης

Η καταξιωμένη κινηματογραφίστρια Εύα Στεφανή, με αφορμή κάποια κινηματογράφηση και με την κάμερα στο χέρι, επισκέπτεται συχνά υπό εγκατάλειψη ιδιωτικά και δημόσια κτίρια, νοσοκομεία, ιδρύματα και γραφεία. Στις επισκέψεις της, εκτός από το να κινηματογραφεί, συλλέγει αρχειακό υλικό που έχει εγκαταλειφθεί και βρίσκεται διάσπαρτο σε κάθε χώρο – νομικά και λογιστικά έγγραφα, υπεύθυνες δηλώσεις, αποδείξεις τραπεζικών συναλλαγών, αποτελέσματα ιατρικών εξετάσεων, ακτινογραφίες. Ωθούμενη από την ανάγκη να αναζητήσει κρυφά στοιχεία της οικογενειακής της ιστορίας αλλά και αθέατες πτυχές της Ελληνικής ιστορίας, διαλέγει τεκμήρια που σχετίζονται με τα επακόλουθα της γερμανικής κατοχής και του ελληνικού εμφυλίου, όπως, για παράδειγμα, λίστες απολυμένων, λόγω πολιτικών φρονημάτων, υπαλλήλων. Οι αποθήκες της οικογένειας, κάποια γραπτά που ξέμειναν στο συρτάρι ενός διαμελισμένου γραφείου, αποκαλύπτουν άγνωστες πτυχές της οικογενειακής ιστορίας και συγχρόνως αποτελούν πολύτιμο υλικό αυτής της καλλιτεχνικής ανασκαφής.

Η Εύα Στεφανή αξιοποιεί το υλικό αυτό ως δομικό στοιχείο της νέας της εγκατάστασης, ειδική παραγγελία για το ΕΜΣΤ, με τίτλο *Το φωτεινό σπήλαιο* (2024). Με κύρια πηγή έμπνευσης την προσωπική εμπειρία της ασθένειας και της νοσηλείας της, καθώς και την ευρύτερη οικογενειακή της ιστορία, και με σαφή αναφορά στην Πλατωνική αλληγορία του σπηλαίου, η καλλιτέχνη αποσκοπεί στη δημιουργία ενός βιωματικού χώρου στοχασμού πάνω στη φύση της ιστοριογραφίας, του ανθρώπινου ίχνους και του τρόπου με τον οποίο αυτό συνιστά μέρος μιας

επίσημης και ανεπίσημης την ίδια στιγμή ιστορίας. Διαφορετικά επίπεδα τεκμηρίων και ιστοριών αλληλεπικαλύπτονται σε έναν παλίμψηστο χώρο, διατηρώντας την προσωπική και συναισθηματική τους διάσταση και καταλήγοντας σε ένα σύγχρονο *memento mori*.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Η Εύα Στεφανή γεννήθηκε στις ΗΠΑ και ζει στην Αθήνα. Σπούδασε στο Πολιτικό Τμήμα της Νομικής και στη συνέχεια έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στο πεδίο της Κινηματογραφικής Θεωρίας και Ανθρωπολογίας στο Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης (NYU). Έχει κάνει επίσης σπουδές στον κινηματογράφο –με έμφαση στο ντοκιμαντέρ– στη Σχολή VARAN στο Παρίσι και στο National Film&TV School στη Βρετανία. Η διδακτορική της διατριβή αφορά στις αναπαραστάσεις της Ελλάδας στον εθνογραφικό κινηματογράφο (Πάντειο, 1997).

Έχει σκηνοθετήσει πάνω από 30 ταινίες, που κινούνται μεταξύ εθνογραφικού και πειραματικού κινηματογράφου. Μεταξύ αυτών οι ταινίες: *Γράμματα από το Αλμπατρος* (1996), *Συγκάτοικοι* (1999), *Ακρόπολις* (2001), *Το Κουτί* (2004), *Αθήναι* (2007), *Τι ώρα είναι* (2007), *Λουόμενοι* (2008), *Χειρόγραφο* (2017), *Μέρες και Νύχτες της Δήμητρας Κ.* (2021). Το έργο της έχει αποσπάσει πολλές διεθνείς διακρίσεις (Oberhausen, Cinema du Reel, Fipresci, κ.α.) και έχει προβληθεί σε σειρά κινηματογραφικών φεστιβάλ, όπως τα *Internationale Kurzfilmtage Oberhausen* και *L'Europe autour de l'Europe* (FEAE). Αφιέρωματα στο έργο της έχουν οργανωθεί και παρουσιαστεί στο New York University και στο Πανεπιστήμιο Columbia, στη Νέα Υόρκη. Από το 2000 και μετά έχει συμμετάσχει σε μεγάλες διεθνείς εικαστικές διοργανώσεις, όπως η documenta 14. Το 2019 εκπροσώπησε την Ελλάδα στην 58η Biennale της Βενετίας από κοινού με τους Ζάφο Ξαγοράρη και Πάνο Χαραλάμπους.

Διδάσκει κινηματογράφο στο τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης στο ΕΚΠΑ ενώ η τελευταία της ταινία, ένα ντοκιμαντέρ για τον Δημήτρη Παπαϊωάννου, έχει τίτλο *Η καρδιά του ταύρου*.

Phyllida Barlow

RIG: untitled; blocks

13.06-27.10.2024

Όροφος 2

Επιμέλεια: Τίνα Πανδή

Phyllida Barlow, *RIG: untitled; blocks* (λεπτομέρεια), 2011. Πολυστυρένιο, ύφασμα, ξύλο, τσιμέντο.

Συνολικές διαστάσεις: 720 x 1190 x 1040 εκ. © Phyllida Barlow Estate Courtesy the Phyllida Barlow Estate and Hauser Wirth.

Συλλογή Δ.Δασκαλόπουλου. Φωτογραφία: Peter Mallet

Το Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης και ο NEON παρουσιάζουν για πρώτη φορά στην Ελλάδα το έργο *RIG: untitled; blocks* (2011) της Βρετανίδας καλλιτέχνης Phyllida Barlow (1944-2023) από την Συλλογή Δ.Δασκαλόπουλου.

Αντλώντας έμπνευση από το σύγχρονο αστικό της περιβάλλον, η Barlow ενέταξε στο γλυπτικό λεξιλόγιό της ήδη από τα τέλη της δεκαετίας του 1960, μη συμβατικά, ευτελή υλικά, όπως χαρτόνι, τσιμέντο, κόντρα πλακέ, γύψο, ύφασμα, τα οποία διατάσσονται σε μεγάλης κλίμακας τρισδιάστατα «γλυπτικά κολάζ» μέσα από πρακτικές συσσώρευσης, σύνδεσης, αντιπαράθεσης, επανάχρησης, καταστροφής. Αυτά τα ετερόκλητα και ανορθόδοξα υλικά -τα οποία συχνά συνδυάζονται με έντονα χρώματα- έχουν εμφανή τα ίχνη της διαδικασίας επεξεργασίας τους. Πρόκειται για υλικά που κόβονται, τρυπιούνται, κάμπτονται, στοιβάζονται, αναρτώνται, διευρύνοντας τους παραδοσιακούς όρους παραγωγής και θέασης της γλυπτικής και της σχέσης της με την αρχιτεκτονική και τον περιβάλλοντα χώρο.

Η Barlow ανήκει σε μια γενιά Βρετανών καλλιτεχνών που διαμορφώθηκε στο μεταπολεμικό ψυχροπολεμικό περιβάλλον της Μεγάλης Βρετανίας -η ίδια ανακαλεί μνήμες από την επίσκεψή της κατά την παιδική ηλικία στα ερείπια της ισοπεδωμένης από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο περιοχής του East End στο Λονδίνο. Η γλυπτική πρακτική της αναπτύσσεται σε διάλογο με τον μεταβαλλόμενο αστικό ιστό «μέσα», όπως σημειώνει η ίδια, «από μια ιδιαίτερη αρχαιολογία που απορροφά το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον: ζημιά, επανόρθωση, ανανέωση, αναδόμηση- όλα αυτά βρίσκονται σε έναν συνεχώς εξελισσόμενο κύκλο ζωής που αντανακλά την παρακμή και την ανανέωση του φυσικού περιβάλλοντος». Στην κατεύθυνση αυτή, οι μεγάλης κλίμακας εγκαταστάσεις της με τον αβέβαιο και συχνά ημιτελή χαρακτήρα τους, επιχειρούν μια επαναπραγματευση των ορίων μεταξύ μνημειακότητας και αντι-μνημειακότητας.

Η εγκατάσταση *RIG: untitled; blocks* (2011), που εκτίθεται στο ΕΜΣΤ ως δάνειο από την Συλλογή Δ.Δασκαλόπουλου, δημιουργήθηκε το 2011 ως μέρος μια ευρύτερης ενότητας έργων με τον γενικό τίτλο *RIG*, που παρουσιάστηκε στην ομότιτλη έκθεση της καλλιτέχνης το ίδιο έτος. Όπως περιγράφει η Barlow, ο αμφίσημος όρος *RIG* ως ρήμα ή/και ουσιαστικό υποδηλώνει την πράξη ή το αποτέλεσμα μιας προσωρινής χειρονομίας αυτοσχέδιας επιδιόρθωσης: «Το να στήνεις κάτι εμπεριέχει την έννοια μιας προσωρινής χειρονομίας. Νομίζω πως το ρήμα “στήνω” (στα αγγλικά: rigging something up) δηλώνει μια απροσχεδίαστη προσπάθεια να διορθώσεις κάτι, το οποίο μπορεί να είναι και ελαφρώς απατηλό.»

Η εγκατάσταση *RIG: untitled; blocks* καταλαμβάνει τον μεγαλύτερο σε κλίμακα από τους εκθεσιακούς χώρους του ΕΜΣΤ. Αναπτύσσεται ως ένα επιβλητικό πυκνό σύνολο χρωματιστών γλυπτικών αντικείμενων, που διαταράσσει την κίνηση των θεατών, επανακαθορίζοντας τους όρους θέασης και εμπειρίας του εκθεσιακού χώρου και των παραμέτρων του, όπως το ύψος ή ο όγκος του. Η αμφίσημη (μη)μνημειακότητα της εγκατάστασης έρχεται σε δυναμική αντίστιξη με τον καθημερινό και παιγνιώδη χαρακτήρα των υλικών, τα οποία μέσα από τον συγκερασμό των ελαφρών και στέρεων χαρακτηριστικών τους, τη μετέωρη/αβέβαιη θέση τους και την υπερβολική κλίμακά τους, υπονομεύουν τους συμβατικούς κανόνες της βαρύτητας, της ισορροπίας και της συμμετρίας.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Με μια καριέρα που διήρκεσε έξι δεκαετίες, η Phyllida Barlow εμπνεύστηκε από το περιβάλλον της για να δημιουργήσει επιβλητικές εγκαταστάσεις που μπορούν να είναι ταυτόχρονα απειλητικές και παιγνιώδεις. Οι επινοημένες μορφές της Barlow διερευνούν τα όρια της μάζας, του όγκου και του ύψους, καθώς μπλοκάρουν, εκτείνονται και ισορροπούν επισφαλώς. Οι θεατές δημιουργούν μια νέα σχέση με το γλυπτικό αντικείμενο, το περιβάλλον της γκαλερί και τον κόσμο. Η Barlow εξέθεσε εκτενώς σε ιδρύματα διεθνώς: Museum of Contemporary Art, Τορόντο, Καναδάς (2023), Public Art Fund, Νέα Υόρκη (2023), Chillida Leku, Hernani, Ισπανία (2023), Sprengel Museum, Αννόβερο, Γερμανία (2022), ARTIST ROOMS, Tate Modern, Λονδίνο, ΗΒ (2021), Haus der Kunst, Μόναχο, Γερμανία (2021), The Royal Academy of Arts, Λονδίνο, ΗΒ (2019), La Biennale di Venezia, British Pavilion, Βενετία, Ιταλία (2017), Kunsthalle Zürich, Ζυρίχη, Ελβετία (2016), Nasher Sculpture Center, Ντάλλας, Τέξας (2015), Duveen Commission at Tate Britain, Λονδίνο, ΗΒ (2014). Το 2022 έλαβε το Niedersächsische Sparkassenstiftung's Kurt Schwitters Prize.

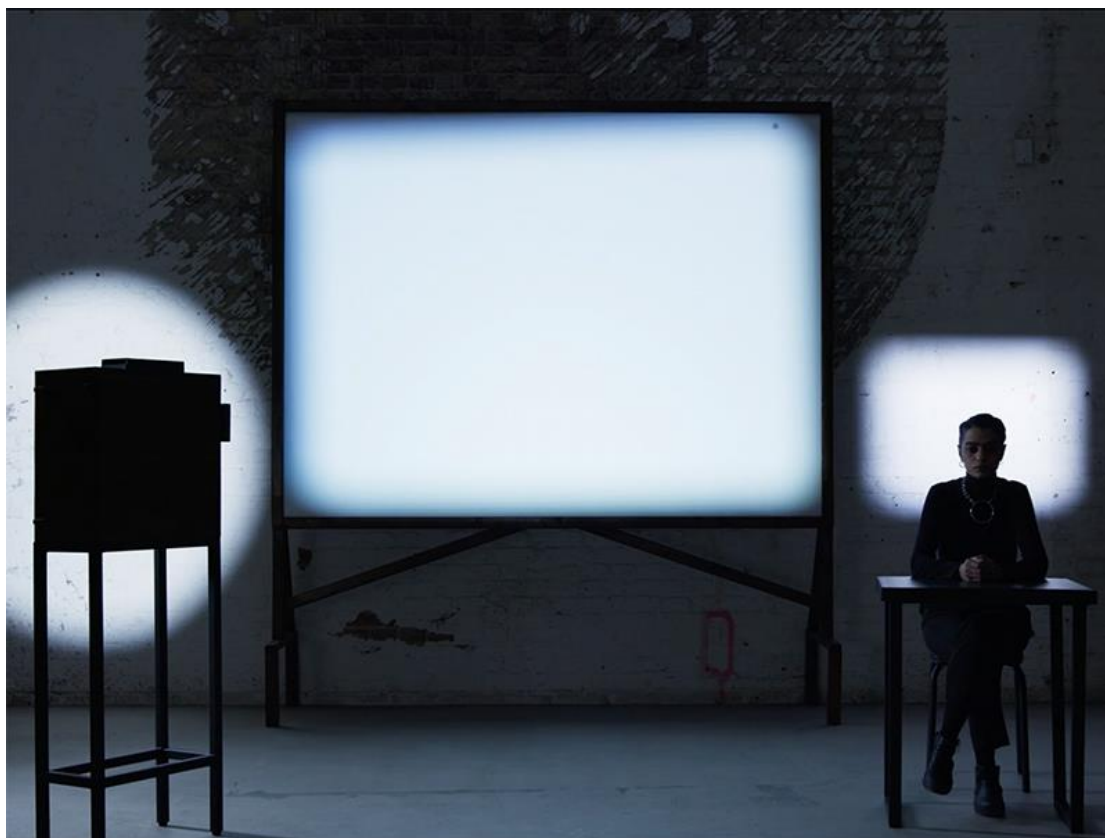
Bouchra Khalili

Φανοί και τυπογράφοι

13.06-10.11.2024

Όροφος 3, Project Room 2

Επιμέλεια: Δάφνη Βιτάλη

Bouchra Khalili, *The Magic Lantern*, 2020-2022. Βίντεο εγκατάσταση (φίλμ και αντικείμενα), 24'. Βίντεο-στιγμιότυπο.
Ευγενική παραχώρηση της καλλιτέχνης και Mor Charpentier, Παρίσι/Μπογκοτά

Η έκθεση *Φανοί και τυπογράφοι* είναι η πρώτη ατομική έκθεση της Bouchra Khalili στην Ελλάδα. Στην έκθεση παρουσιάζονται τα έργα *The Magic Lantern Project* (2019-2022), *The Typographer* (2019) και *The Radical Ally* (2019). Η πρακτική της Khalili βασίζεται στη συστηματική και εμπειρισταωμένη έρευνα των θεμάτων της και περιλαμβάνει μια ποικιλία μέσων όπως την κινούμενη εικόνα, τη χαρακτική, τη υφαντουργία, τη φωτογραφία, τα εκδοτικά εγχειρήματα και τις εγκαταστάσεις. Χρησιμοποιεί σύνθετες αφηγηματικές στρατηγικές και αναστοχαστικές εικαστικές και ηχητικές φόρμες για να διερευνήσει την αυτενέργεια και τον τρόπο που αναπαριστούν τον εαυτό τους μέλη κοινοτήτων που το αρχετυπικό εθνικό κράτος καταδικάζει στην αφάνεια. Τα πολυεπίπεδα έργα της συνυφαίνουν προσωπικές και συλλογικές ιστορίες και μνήμες για να προτείνουν μια χειραφετητική σύλληψη της κοινότητας.

Η εγκατάσταση με τίτλο *The Magic Lantern* (μικτή τεχνική: προβολή, αντικείμενα, ύφανση, μεταξοτυπίες, 2019-2022) αναβιώνει την τέχνη της φαντασμαγορίας, μιας τεχνολογίας του όψιμου 18^{ου} αιώνα που συνδύαζε την προβολή εικόνων και την αφήγηση. Οι φαντασμαγορίες καλούσαν πνεύματα να «μιλήσουν δημοσίως». Η εγκατάσταση μικτής τεχνικής της Khalili έχει ως αφετηρία της το έργο *The Nero of Amman*, το χαμένο πια, πρώτο βίντεο της Ελβετίδας φεμινίστριας και πρωτοπόρου της τέχνης του βίντεο Carole Roussopoulos (1945-2009). Η ταινία, γυρισμένη σε μια εποχή όπου το πρωτότυπο φίλμ χρησίμευε για τις ανάγκες τόσο της κινηματογράφησης όσο και της προβολής, σβήστηκε εξαιτίας της αλλεπάλληλης χρήσης του.

Η Carole Roussopoulos εμφανίζεται και σε παλαιότερα έργα της Khalili, όπως τα *Foreign Office* (2015) και *Twenty-Two Hours* (2018), τα οποία εξέταζαν τη θέση του καλλιτέχνη ως μάρτυρα των γεγονότων και όχι ως κάποιου που μιλά επ' ονόματος ή στη θέση των άλλων. Με τα διαφορετικά συστατικά της, η εγκατάσταση *The Magic Lantern* στοχάζεται ποιητικά για μια ενδεχόμενη *φα(ντα)σματολογία*, η οποία θα καλούσε τα φαντάσματα της ιστορίας να "μιλήσουν δημόσια" στο παρόν αλλά και για/από το μέλλον.

Η έκθεση περιλαμβάνει επίσης τα έργα *The Typographer* και *The Radical Ally*. Το τελευταίο δημιουργήθηκε μετά το *Twenty-Two Hours*, ένα φιλμ στο οποίο η Khalili πραγματευόταν τη στράτευση του συγγραφέα, ποιητή και πολιτικού ακτιβιστή Jean Genet στον αγώνα για την απελευθέρωση του Bobby Seale, προέδρου και συνιδρυτή των Μαύρων Πανθήρων, που φυλακίστηκε αυθαίρετα το 1970. Το βίντεο *The Typographer* (μία βωβή ταινία 16 χιλιοστών) παραπέμπει στην εκπαίδευση που είχε λάβει ο Genet στην τέχνη της τυπογραφίας. Το έργο της Khalili παρακολουθεί μια γυναίκα τυπογράφο καθώς στοιχειοθετεί και στη συνέχεια τυπώνει την τελευταία πρόταση που έγραψε ο Genet στη ζωή του. Η πρόταση αυτή αποτελεί το μότο του δημοσιευμένου, μετά τον θάνατό του, επικού ποιήματος *Αιχμάλωτος του Έρωτα*: Φυλάξτε όλες τις εικόνες της γλώσσας σε ασφαλές μέρος και χρησιμοποιείστε τις, γιατί βρίσκονται στην έρημο και εκεί πρέπει να τις αναζητήσουμε.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Η Bouchra Khalili είναι Γαλλο-Μαροκινή εικαστικός που ζει στη Βιέννη και εργάζεται σε διάφορα μέρη του κόσμου. Περιλαμβάνοντας κινηματογράφο, βίντεο, εγκαταστάσεις, φωτογραφία, χαρακτική, υφαντουργία, λογοθετικές και εκδοτικές πρακτικές, το διαμεσικό και διεξοδικά ερευνητικό έργο της επεξεργάζεται συλλογικές στρατηγικές αφήγησης με μέλη κοινοτήτων που ζουν υπό καθεστώς στέρησης της πολιτικότητάς τους. Συνδυάζοντας την επιτελεστική διάσταση των προφορικών παραδόσεων με σχολαστικά δουλεμένες οπτικοακουστικές φόρμες, που φέρουν το ίχνος των μετα-αποικιοκρατικών πρωτοποριών και της εννοιολογικής τέχνης, η Khalili διατυπώνει έναν ποιητικό στοχασμό επάνω στις νεότερες φαντασιακές προσλήψεις της κοινοτικής/συλλογικής χειραφέτησης. Το έργο της έχει παρουσιαστεί διεθνώς σε πληθώρα ατομικών εκθέσεων, συμπεριλαμβανομένων μεταξύ άλλων αυτών που οργανώθηκαν πρόσφατα στο Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης της Βαρκελώνης (2023), στο Ίδρυμα Luma της Αρλ (2023), στο Bildmuseet του Ούμεο, Σουηδία (2021), στο Oslo Kunstforening και Fotogalleriet, Όσλο (2020), στο Μουσείο Καλών Τεχνών της Βοστώνης (2019), στην Εθνική Πινακοθήκη Jeu de Paume στο Παρίσι (2018) και στο Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης (MOMA) της Νέας Υόρκης (2016). Η Khalili έχει συμμετάσχει σε μεγάλες διεθνείς εκθέσεις όπως, μεταξύ άλλων, οι: Μπιενάλε της Βενετίας (2024, 2013), Μπιενάλε της Σάρτζα (2023, 2011), Documenta 14 (Αθήνα/Κάσσελ, 2017), Τριενάλε του Μιλάνου (2017), Τριενάλε του Παρισιού (2012). Έχει υπάρξει υπότροφος του Ινστιτούτου Radcliffe του Πανεπιστημίου του Χάρβαρντ (2017), του Ινστιτούτου Ιδεών και Φαντασίας του Πανεπιστημίου Columbia (2019) και του Κέντρου Vera List του New School της Νέας Υόρκης (2011-2013). Είναι ιδρυτικό μέλος του μη κερδοσκοπικού αυτο-οργανωμένου καλλιτεχνικού οργανισμού La Cinémathèque de Tanger, που έχει στόχο την προώθηση της κινηματογραφικής κουλτούρας στον Μαροκινό Βορρά.

Susan Meiselas

A Room of Their Own

13.06-10.11.2024

Όροφος 3, Project Room 1

Susan Meiselas, *Γυναίκα με μελανιά, θύμα ενδοοικογενειακής βίας*, Σαν Φρανσίσκο, 1992.

Έγχρωμη φωτογραφία. ©Susan Meiselas/Magnum Photos

Το ΕΜΣΤ έχει τη χαρά να ανακοινώσει την ατομική παρουσίαση του έργου της σημαντικής φωτογράφου ντοκιμαντέρ Susan Meiselas. Η Meiselas, νυν πρόεδρος του Ιδρύματος Magnum και

μέλος του Magnum Photos από το 1976, καταγράφει εδώ και σχεδόν πέντε δεκαετίες φλέγοντα κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα σε παγκόσμιο επίπεδο. Από πολέμους και παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέχρι θέματα γύρω από την πολιτιστική ταυτότητα και τη βιομηχανία του σεξ, το έργο της Meiselas θέτει παράλληλα καίρια ερωτήματα σχετικά με την πρακτική του ντοκιμαντέρ και τη σχέση μεταξύ του φωτογράφου και του θέματός του.

Η παρουσίαση στο ΕΜΣΤ αποτελείται από δύο έργα της Susan Meiselas, τα *Archives of Abuse* (1991-1992) και *A Room of Their Own* (2015-2017). Και τα δύο έργα περιλαμβάνουν φωτογραφίες, προφορικές και γραπτές μαρτυρίες, κολάζ, αφίσες και βίντεο, και εστιάζουν στην ενδοοικογενειακή και οικογενειακή βία.

Το *A Room of Their Own* (2015-2017), το πιο πρόσφατο έργο της Meiselas, είναι μια πολυεπίπεδη, οπτική ιστορία γυναικών που έχουν επιβιώσει από ενδοοικογενειακή κακοποίηση στη Black Country, μια μεταβιομηχανική περιοχή του Ηνωμένου Βασιλείου. Το *A Room of Their Own* δημιουργήθηκε μέσα από τη συνεργατική, συμμετοχική διαδικασία της Meiselas με γυναίκες που ζουν σε καταφύγια για θύματα ενδοοικογενειακής βίας, καλλιτεχνικών, συγγραφέων, και της Multistory, μιας μη κερδοσκοπικής καλλιτεχνικής οργάνωσης.

Στο έργο *Archives of Abuse* (1991-1992), η Susan Meiselas ασχολείται επίσης με το θέμα της ενδοοικογενειακής βίας. Στις αρχές της δεκαετίας του 1990, η φωτογράφος κλήθηκε να υποστηρίξει στο Σαν Φρανσίσκο μια δημόσια εκστρατεία ευαισθητοποίησης για την ενδοοικογενειακή κακοποίηση. Η Meiselas ξεκίνησε να φωτογραφίζει σκηνές εγκλήματος, συνοδεύοντας μια ομάδα εξειδικευμένων αστυνομικών ερευνητών και επιλέγοντας έγγραφα με φωτογραφίες από τα αρχεία του αστυνομικού τμήματος του Σαν Φρανσίσκο. Η έρευνα αυτή την οδήγησε στη δημιουργία του *Archives of Abuse*, μια σειρά από κολάζ βασισμένων σε αστυνομικές εκθέσεις και εγκληματολογικές φωτογραφίες, τα οποία αναρτήθηκαν σε δημόσιους χώρους για να ευαισθητοποιήσουν τους πολίτες σχετικά με τις πολλές και διαφορετικές μορφές βίας κατά των γυναικών ως δομικό φαινόμενο.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Η Susan Meiselas είναι φωτογράφος ντοκιμαντέρ με έδρα τη Νέα Υόρκη. Έχει εκδώσει τα φωτογραφικά δοκίμια *Carnival Strippers* (1976), *Nicaragua* (1981), *Kurdistan: In the Shadow of History* (1997), *Pandora's Box* (2001), *Encounters with the Dani* (2003), *Prince Street Girls* (2016), *A Room of Their Own* (2017), *Tar Beach* (2020) και *Carnival Strippers Revisited* (2022). Η Meiselas είναι γνωστή για το φωτογραφικό της έργο που τεκμηριώνει την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Λατινική Αμερική. Φωτογραφίες της περιλαμβάνονται σε διάφορες συλλογές στη Βόρειο Αμερική και αλλού. Το 1992 βραβεύτηκε με την Υποτροφία MacArthur ενώ το 2015 της δόθηκε η Υποτροφία Guggenheim. Πιο πρόσφατα τιμήθηκε με το πρώτο βραβείο Women in Motion του Ιδρύματος Kering, καθώς και με τα βραβεία του φεστιβάλ φωτογραφίας Rencontres d'Arles (2019) και του Ιδρύματος Φωτογραφίας του ομίλου Deutsche Börse (2019), αλλά και με το βραβείο Erich Salomon της Γερμανικής Φωτογραφικής Εταιρείας (2022). Η έκθεση με τίτλο *Mediations*, μια επισκόπηση του έργου της από το 1970 ως και σήμερα, οργανώθηκε με πρωτοβουλία του Jeu de Paume και στη συνέχεια περιόδευσε στο Fundació Antoni Tàpies, στο Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης του Σαν Φρανσίσκο και στο Instituto Moreira Salles του Σάο Πάολο, καθώς και σε άλλους χώρους ανά την Ευρώπη. Η Meiselas είναι πρόεδρος του Ιδρύματος Magnum από το 2007. Στους στόχους της συγκαταλέγεται η ενίσχυση της πολυφωνίας και της δημιουργικότητας στον χώρο της φωτογραφίας ντοκιμαντέρ.

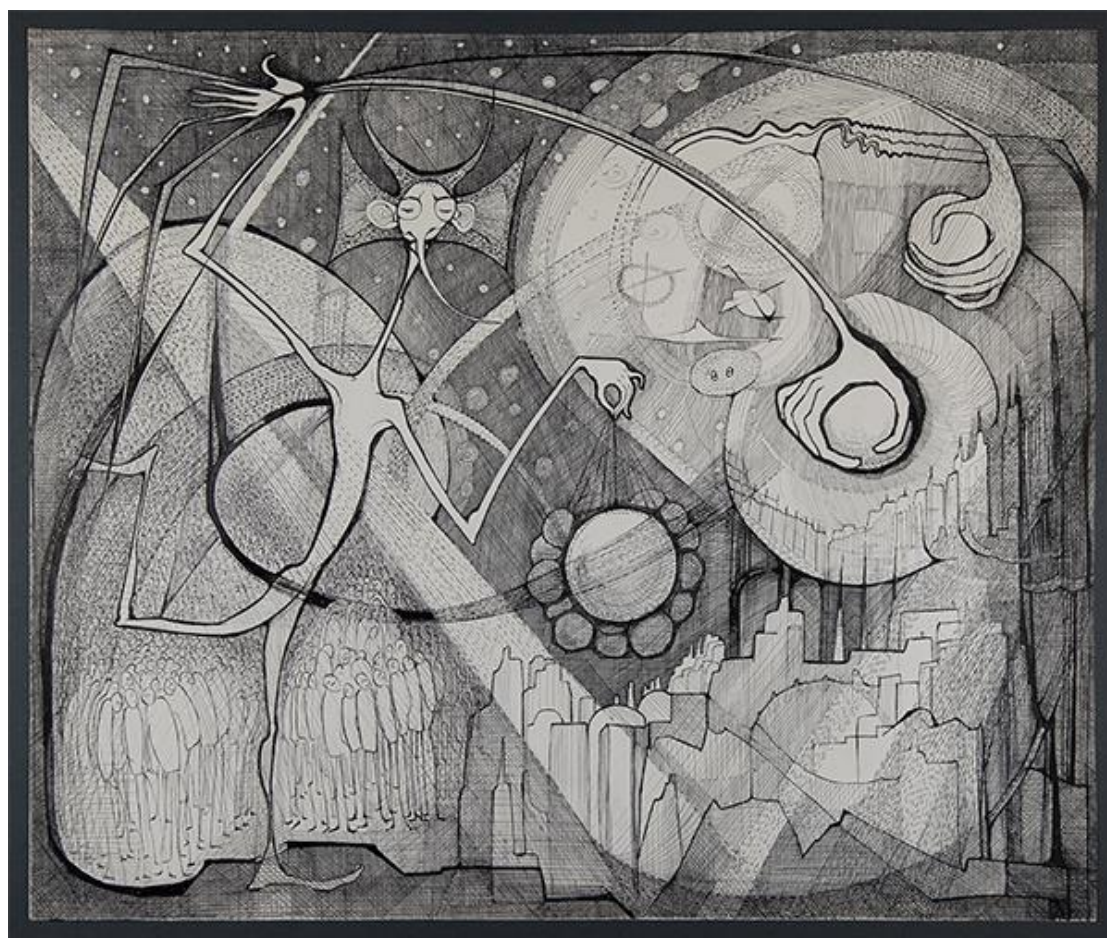
Ελένη Πίταρη-Παγκάλου

Τα Άγνωστα Σχέδια

13.06-10.11.2024

Όροφος 3

Επιμέλεια: Άννα Μυκονιάτη

Ελένη Πίταρη-Παγκάλου, *Χωρίς τίτλο*, π.1960-1970. Μελάνι σε χαρτί. 73 x 70 εκ. Συλλογή Maioretta-Pitari.

Στην έκθεση της Ελένης Πίταρη-Παγκάλου (1905-1995), μέσα από την παρουσίαση μιας σειράς άγνωστων μέχρι τώρα σχεδίων της, επιχειρείται η επανεξέταση της περίπτωσης μιας Ελληνίδας ζωγράφου του μοντερνισμού, η οποία, παρά την έντονη εκθεσιακή της δραστηριότητα, δεν έγινε γνωστή στο ευρύ κοινό.

Η Ελένη Πίταρη-Παγκάλου γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1905 σε εύπορη οικογένεια Ελλήνων της διασποράς. Το 1922, εγκαταστάθηκε στην Αθήνα και το 1926 γράφτηκε στη Σχολή Καλών Τεχνών, όπου δούλεψε για ένα σύντομο χρονικό διάστημα, κοντά στον Νικόλαο Λύτρα. Λίγα χρόνια αργότερα, το 1929, έγινε δεκτή στο εργαστήριο του Κωνσταντίνου Παρθένη. Παράλληλα με τις σπουδές της στη σχολή, παρακολούθησε ελεύθερα μαθήματα ζωγραφικής στα εργαστήρια των αδελφών Γεραλή και του Θεόφραστου Τριανταφυλλίδη.

Από το 1939 συμμετέχει συστηματικά σε ομαδικές εκθέσεις καλλιτεχνικών συλλογικοτήτων – σωματείων και ομάδων: *Ελεύθεροι Καλλιτέχνες* (1939), *Ομάς Ελλήνων Ζωγράφων Χαρακτών* (1939), *Ομάς Ζωγράφοι και Γλύπται* (1954), *Το Εργαστήρι* (1965, 1969) καθώς και σε σειρά *Πανελληνίων εκθέσεων* στο Ζάππειο (1939, 1952, 1957, 1960, 1963, 1967, 1969, 1975). Το 1963 συμμετέχει στην ελληνική εκπροσώπηση στην 7^η Μπιενάλε του Sao Paulo και στην 5^η Μπιενάλε της Αλεξάνδρειας.

Το 1950 παρουσιάζει την πρώτη της ατομική έκθεση στην γκαλερί Ζαχαρίου στην Αθήνα. Ακολουθούν δύο ατομικές εκθέσεις στις Νέες Μορφές (1959 και 1963) καθώς και στην γκαλερί MEDUSA στη Ρώμη το 1963.

Σε όλες αυτές τις εκθέσεις η Ελένη Πίταρη-Παγκάλου παρουσιάζει κατά κανόνα ελαιογραφίες – τοπία, νεκρές φύσεις, πορτρέτα και αλληγορικές παραστάσεις. Πρόκειται για έργα, που, με αφετηρία τα ερεθίσματα της διδασκαλίας του Παρθένη, επιχειρούν να κινηθούν –σύμφωνα με την κυρίαρχη τάση της περιόδου– στην ατμόσφαιρα του αφηρημένου εξπρεσιονισμού. Παράλληλα με αυτό το σώμα δουλειάς, μέσα στις δεκαετίες 1960 και 1970, μεσήλικας πλέον, η Ελένη Πίταρη-Παγκάλου δημιουργεί ένα σύνολο εξαιρετικά πρωτότυπων ασπρόμαυρων σχεδίων (μελάνι σε χαρτί) που δεν εκθέτει ποτέ και διαφέρουν από την εικαστική γλώσσα της παράλληλης «επίσημης» καλλιτεχνικής της πρακτικής.

Τα σχέδια αυτά κινούνται στον χώρο του φαντασιακού, της ψυχικής ενόρασης και των μεταφυσικών προβληματισμών. Οι διδαχές του Παρθένη ενεργοποιούνται εδώ με ουσιαστικότερο τρόπο καθώς συνδέουν τους πειραματισμούς της αφαίρεσης με τη βάση της τέχνης του Συμβολισμού. Η Παγκάλου μοιάζει να σχεδιάζει τις θεωρητικές αναφορές της ζωγραφικής της, στην πραγματικότητα ίσως και τις πεπειθήσεις της για τη σημασία της τέχνης συνολικά. Τα διαισθητικά της σχέδια, με την αινιγματικότητα και την ευαισθησία τους, συνδιαλέγονται ισότιμα με τις σουρεαλιστικές απεικονίσεις οργανικής αποσύνθεσης της Edith Rimmington, τις ανησυχητικές φιγούρες στα χαρακτηριστικά της Catherine Yarrow και τις ονειρικές αυτοβιογραφικές συνθέσεις της Leonora Carrington. Μαζί, υπογραμμίζουν τη σημαντική, αλλά συχνά παραγνωρισμένη, συμβολή των γυναικών στο κίνημα του σουρεαλισμού.

Με μια εξαντλητικά σχολαστική, στο όριο του *horror vacui*, κάλυψη της λευκής επιφάνειας του χαρτιού, η καλλιτέχνης δημιουργεί ένα κεντρικό θέμα που πλασιώνεται με σχέδια που αναπαράγονται σε έναν ανέανο πολλαπλασιασμό. Οι οστεώδεις άφυλες μορφές, μεταξύ ανθρώπου, δαίμονα και εντόμου, σαν ήρωες του William Blake, δίνουν την εντύπωση ότι αιωρούνται στον χώρο. Ενταγμένες τότε σε γεωμετρικά πλαίσια (κύκλους, τρίγωνα) και κοντροκτιβιστικές αποδόσεις αστικού τοπίου και τότε χαμένες σε ανώνυμα πλήθη ανθρώπων ή ζώων, σχεδόν πάντα στρέφονται προς μια πηγή ακτινοβολίας (φωτός άραγε ή ενέργειας;) που λειτουργεί ως κέντρο αλλά και ως σημείο φυγής για τη σύνθεση συνολικά. Αδιαφορώντας για την ακριβή αποτύπωση χαρακτηριστικών και παραμερίζοντας κάθε τοπογραφική αναφορά, τα αινιγματικά σχέδια της Ελένης Πίταρη-Παγκάλου υπερβαίνουν τον χρόνο και διαλέγονται με το εφήμερο της ανθρωπίνης ύπαρξης, το βάρος της απώλειας, την τραγικότητα της μνήμης, την υπερβατικότητα της μαγείας.

Η Ελένη Πίταρη –Παγκάλου στα έργα αυτά εκφράζεται με απόλυτη ελευθερία, αποτυπώνει τις μεταφυσικές της ανησυχίες, ερμηνεύει τον κόσμο μέσα από την προσωπική της συνείδηση και ταυτόχρονα τον επανακτά, επιτρέποντάς μας 60 χρόνια μετά να ρίξουμε μια κλεφτή ματιά.

Το ΕΜΣΤ ευχαριστεί ιδιαίτερα την Alessandra Maioretti για τη γενναιοδωρή παραχώρηση πρόσβασης στο έργο και το αρχείο της ζωγράφου. Η υποστήριξη και συνεισφορά της υπήρξαν καθοριστικές για την υλοποίηση αυτής της έκθεσης.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΝΤΑΙ ΟΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Penny Siopis

For Dear Life. Αναδρομική
Επιμέλεια: Κατερίνα Γρέγου
Έως 10.11.2024
Όροφος -1

Mary Reid Kelley and

Patrick Kelley

The Rape of Europa
Συντονισμός: Σταμάτης Σχιζάκης
Έως 10.11.2024
Αμφιθέατρο -1

Danai Anesiadou

D.POSSESSIONS
Επιμέλεια: Ιόλη Τζανετάκη
Έως 27.10.2024
Όροφος 4

Yael Bartana

What if Women Ruled the World and Two Minutes to Midnight
Επιμέλεια: Σταμάτης Σχιζάκης
Έως 10.11.2024
Βόρεια και νότια πρόσοψη του κτιρίου

Claudia Comte

The Origin of the Shockwave Ripple Effect (yellow and turquoise)
Επιμέλεια: Δάφνη Βιτάλη
Έως 12.01.2025
Φουαγιέ

Hadassah Emmerich

Epicurean Eden
Συντονισμός: Γιάννης Αρβανίτης
Ισόγειο, χώρος μεσοπατώματος
Με την υποστήριξη του Mondriaan Fund

Lola Flash

SALT
Επιμέλεια: Ιόλη Τζανετάκη
Έως 10.11.2024
Όροφος 2

Χρύσα Ρωμανού

Η αναζήτηση της ευτυχίας για όσους περισσότερους γίνεται
Επιμέλεια: Ελένη Κούκου και Δημήτρης Τσουμπλέκας
Όροφος 4

ΓΥΝΑΙΚΕΣ, μαζί

Επιμέλεια: Κατερίνα Γρέγου, Ελένη Κούκου
Η έκθεση παρουσιάζει έργα από τη συλλογή του ΕΜΣΤ, μεταξύ αυτών και επτά νέα αποκτήματα καθώς και την πρώτη παρουσίαση μιας σειράς έργων από τη **Δωρεά της Συλλογής Δ.Δασκαλόπουλου** στο ΕΜΣΤ, τη σημαντικότερη και πιο γενναιόδωρη δωρεά στην ιστορία του Μουσείου. Η παρουσίαση περιλαμβάνει επίσης ένα σημαντικό, μουσειακό έργο της Etel Adnan (Λίβανος), το οποίο αποτελεί νέο μακροχρόνιο δανεισμό στο Μουσείο, με την ευγενική παραχώρηση της Saradar Collection (Παρίσι/Βηρυτός).

Το ΕΜΣΤ | Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης επιχορηγείται από το Υπουργείο Πολιτισμού.

Οι εκθέσεις της **Claudia Comte** και της **Hadassah Emmerich** αποτελούν δράσεις του Προγράμματος Φιλοξενίας του Έργου «Sub.6.4 - Δράσεις προώθησης των ελληνικών πολιτιστικών εξαγωγών και ενίσχυση της ελληνικής πολιτιστικής επωνυμίας από το Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης» που υλοποιείται στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης – NextGenerationEU.

Η έκθεση της **Bouchra Khalili** χρηματοδοτείται από το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης – NextGenerationEU.

ΕΜΣΤ

Εθνικό Μουσείο
Σύγχρονης Τέχνης

Ελλάδα 2.0
ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ
ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Με τη χρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης
NextGenerationEU

Η έκθεση της **Hadassah Emmerich** πραγματοποιείται με την υποστήριξη του Mondriaan Fund.

M **mondriaan fund**
for visual arts & cultural heritage

Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης | ΕΜΣΤ
ΛΕΩΦ. ΚΑΛΛΙΡΡΟΗΣ & ΑΜΒΡ. ΦΡΑΝΤΖΗ
(ΠΡΩΗΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΦΙΞ), ΑΘΗΝΑ, 11743

Ώρες λειτουργίας:
Τρίτη–Κυριακή 11.00 – 19.00
Πέμπτη 11.00 – 22.00

<https://www.emst.gr/>

[Join Our Newsletter](#)
[facebook](#) [instagram](#) [twitter](#) [youtube](#) [tiktok](#)

[Hashtag: #EMSTAthens](#)

ΕΜΣΤ